ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα) της 17ης Ιανουαρίου 1989 *

Στην υπόθεση 310/87,

Jacobus Stempels, πρώην υπάλληλος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, κάτοικος Βέρνης (Ελβετία), εκπροσωπούμενος από τον Marcel Slusny, δικηγόρο Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο το δικηγόρο Paul Beghin, 48, avenue de la Liberté,

προσφεύγων,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από το νομικό της σύμβουλο Joseph Griesmar, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο το Γεώργιο Κρεμλή, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, Centre Albert Wagner, Kirchberg,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής περί αναζητήσεως, εις βάρος του προσφεύγοντος, του επιδόματος στέγης που καταβλήθηκε αχρεωστήτως κατά την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 1984 μέχρι την 1η Δεκεμβρίου 1986, καθώς και της αποφάσεως που απέρριψε τη διοικητική ένσταση του προσφεύγοντος,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα)

συγκείμενο από τους T. F. O'Higgins, πρόεδρο τμήματος, G. F. Mancini και F. A. Schockweiler, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Tesauro
γραμματέας: D. Louterman, υπάλληλος διοικήσεως

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

λαμβάνοντας υπόψη την έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 1ης Δεκεμβρίου 1988,

αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά την ίδια συνεδρίαση της 1ης Δεκεμβρίου 1988,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 12 Οκτωβρίου 1987, ο Jacobus Stempels, πρώην υπάλληλος βαθμού Α 2 της Επιτροπής, άσκησε προσφυγή με την οποία ζητεί την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής, της 15ης Ιουλίου 1987, με την οποία απορρίφθηκε η διοικητική του ένσταση κατά της αποφάσεως της αρμόδιας για τους διορισμούς αρχής (στο εξής: ΑΔΑ), της 9ης Δεκεμβρίου 1987, περί αναζητήσεως του επιδόματος στέγης που καταβλήθηκε αχρεωστήτως στον προσφεύγοντα για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 1984 μέχρι την 1η Δεκεμβρίου 1986.

2 Από το φάκελο προκύπτει ότι ο Stempels, διαζευγμένος, συνέχισε να λαμβάνει, μέχρι της συνταξιοδοτήσεώς του την 1η Δεκεμβρίου 1986, το επίδομα στέγης, μολονότι η κόρη του έπαυσε να συντηρείται από αυτόν από την 1η Ιανουαρίου 1984.

3 Η ΑΔΑ, κρίνοντας ότι αυτό το επίδομα στέγης ήταν αντίθετο στο άρθρο 1, παράγραφος 2, περίπτωση β), του παραρτήματος VII, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: κανονισμός υπηρεσιακής καταστάσεως), αποφάσισε να αναζητήσει, κατ' εφαρμογή του άρθρου 85 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά.

4 Στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση αναπτύσσονται διεξοδικώς τα πραγματικά περιστατικά, η διαδικασία, οι λόγοι ακυρώσεως και τα επιχειρήματα των διαδίκων. Τα στοιχεία αυτά του φακέλου δεν επαναλαμβάνονται πιο κάτω παρά μόνο καθόσον απαιτείται για να σχηματίσει κρίση το Δικαστήριο.

5 Το άρθρο 85 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, το οποίο βρίσκεται στο κεφάλαιο IV που αφορά την επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων, προβλέπει δύο περιπτώσεις αναζητήσεως του ποσού που ελήφθη αχρεωστήτως από έναν υπάλληλο, ήτοι αν ο λαβών είχε γνώση της αντικανονικότητας της καταβολής ή αν η αντικανονικότητα αυτή ήταν τόσο εμφανής, ώστε να μη μπορεί να την αγνοεί.

6 Παρόλο που θα μπορούσε κανείς να αμφιβάλλει σοβαρά για τον ισχυρισμό του προσφεύγοντος ότι δεν γνώριζε την αντικανονικότητα των εν λόγω καταβολών και μολονότι η εύλογη ερμηνεία του άρθρου 85 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως φαίνεται μάλλον να απαιτεί από τον λαβόντα τα αχρεωστήτως καταβληθέντα, να προσκομίσει τα στοιχεία κρίσεως που καθιστούν ευλογοφανή την προβαλλομένη άγνοια, στην προκειμένη περίπτωση αρκεί να ερευνηθεί αν η αντικανονικότητα της καταβολής ήταν τόσο εμφανής ώστε να μη μπορούσε ο ενδιαφερόμενος να την αγνοεί (βλέπε απόφαση της 11ης Ιουλίου 1979, Broe, 252/78, Rec. 1979, σ. 2393).

7 Πρέπει να υπομνηστεί σχετικά ότι το παράρτημα VII του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως που περιλαμβάνει τους κανόνες σχετικά με τις αποδοχές και την απόδοση εξόδων, προβλέπει στο άρθρο 1, παράγραφος 2, περίπτωση β), ότι δικαιούται επιδόματος στέγης ο διαζευγμένος υπάλληλος ο οποίος έχει ένα ή περισσότερα συντηρούμενα τέκνα κατά την έννοια του άρθρου 2 του παραρτήματος αυτού.

8 Το άρθρο 2 θεσπίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες χορηγειται το επίδομα στέγης και προβλέπει, μεταξύ άλλων, στην παράγραφο 5, ότι η καταβολή του επιδόματος παρατείνεται χωρίς κανένα όριο ηλικίας αν το τέκνο προσβληθεί από βαριά ασθένεια ή αναπηρία που το εμποδίζει να ανταποκριθεί στις ανάγκες του κατά τη διάρκεια της ασθενείας ή της αναπηρίας του.

9 Ο προϊστάμενος του τμήματος « διοικητικά και οικονομικά δικαιώματα » της διευθύνσεως « Γενική Διοίκηση » της Επιτροπής ειδοποίησε, με έγγραφο της 23ης Μαρτίου 1983, τον προσφεύγοντα ότι, κατόπιν της αιτήσεώς του να υπαχθεί στις διατάξεις του άρθρου 2, παράγραφος 5, του παραρτήματος VII του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, το επίδομα συντηρούμενου τέκνου χορηγήθηκε στον ενδιαφερόμενο μέχρι της 31ης Δεκεμβρίου 1983.

10 Πρέπει να αναγνωριστεί ότι κάθε υπάλληλος με συνήθη επιμέλεια έπρεπε προφανώς να διαπιστώσει ότι μετά τη λήξη της ημερομηνίας αυτής, το δικαίωμά του στο επίδομα στέγης ήταν αμφίβολο και ότι ήταν τουλάχιστον αναγκαίο να προβεί σε σχετική εξακρίβωση. Πράγματι, η έκφραση « τόσο εμφανής », που χαρακτηρίζει την αντικανονικότητα της καταβολής και η οποία περιέχεται στο άρθρο 85 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, δεν σημαίνει ότι ο υπάλληλος στον οποίο καταβλήθηκαν αχρεωστήτως ορισμένα ποσά απαλλάσσεται από κάθε προσπάθεια σκέψεως ή ελέγχου, αλλά σημαίνει ότι οφείλεται επιστροφή όταν πρόκειται για σφάλμα που δεν διαφεύγει από έναν υπάλληλο με συνήθη επιμέλεια και ο οποίος θεωρείται ότι γνωρίζει τους κανόνες που διέπουν το μισθό του (βλέπε απόφαση της 11ης Ιουλίου 1979, η οποία αναφέρθηκε πιο πάνω).

11 Υπό τις προϋποθέσεις αυτές το σφάλμα στο οποίο υπέπεσε η Διοίκηση, όσον αφορά ένα στοιχείο του μισθού, δεν μπορούσε να διαφύγει την προσοχή υπαλλήλου με συνήθη επιμέλεια, πολύ δε περισσότερο την προσοχή υπαλλήλου βαθμού και χρόνου υπηρεσίας όπως ο προσφεύγων, ο οποίος, επιπλέον, ασχολήθηκε επί έτη με τη διαχείριση των κεφαλαίων της γενικής γραμματείας της Επιτροπής.

12 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι η Επιτροπή εφήρμοσε στην προκειμένη περίπτωση ορθώς το άρθρο 85 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, δεδομένου ότι η παρανομία της καταβολής του επιδόματος στέγης πέραν της 31ης Δεκεμβρίου 1983 ήταν τόσο εμφανής ώστε ο προσφεύγων να μη μπορεί να την αγνοεί.

13 Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί η προσφυγή ως αβάσιμη.

Επί των δικαστικών εξόδων

14 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα. Σύμφωνα όμως με το άρθρο 70 του κανονισμού διαδικασίας, προκειμένου περί προσφυγών υπαλλήλων των Κοινοτήτων, τα όργανα φέρουν τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Κάθε διάδικος φέρει τα δικά του δικαστικά έξοδα.

O'Higgins Mancini Schockweiler

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 17 Ιανουαρίου 1989.

Ο γραμματέας
J.-G. Giraud

ο πρόεδρος του δευτέρου τμήματος
T. F. O'Higgins